

Udskriftsdato: 14. december 2025

SKR nr 9881 af 31/08/2010 (Historisk)

Skrivelse om Den skattemæssige behandling af erstatninger fra banker til kunder - styresignal

Ministerium: Skatteministeriet

Journalnummer: Skattemin., j.nr. 10-030952

Senere ændringer til forskriften

SKR nr 10177 af 25/10/2021

Skrivelse om Den skattemæssige behandling af erstatninger fra banker til kunder – styresignal

Dette styresignal angiver, hvordan kunder skal beskattes af erstatningssummer, der udbetales fra banker og andre pengeinstitutter, der har givet utilstrækkelig rådgivning. Det er forskelligt fra sag til sag, hvordan kunden godtgøres for utilstrækkelig rådgivning.

I dette styresignal beskrives først nogle generelle principper for beskatning af kunden, og desuden beskrives, hvordan kunden i forskellige konkrete situationer skal beskattes.

I styresignalet er der ikke taget stilling til beskatningen, hvis kunden får erstatning fra banken, men fortsat beholder det pågældende værdipapir.

1. Generel beskrivelse af den skattemæssige behandling af erstatninger

Den skattemæssige behandling er den samme, uanset om erstatningen betales fordi:

Pengeinstitutankenævnet eller domstolene har afgjort, at banken skal betale erstatning.

Banken på grundlag af den foreliggende retspraksis forventer, at banken vil blive anset for erstatningsansvarlig, såfremt sagen påklages.

Banken pr. kulance betaler erstatning.

Udgangspunktet er, at erstatningssummer skal beskattes på samme måde, som den indtægt erstatningen træder i stedet for. Det gælder både værdipapirer omfattet af aktieavancebeskatningsloven (f.eks. aktier og investeringsforeningsbeviser) og kursgevinstloven (f.eks. obligationer).

Erstatninger skal beskattes på det tidspunkt, hvor der indgås endelig og bindende aftale mellem kunden og pengeinstituttet, jf. dog nedenfor. Det er en forudsætning for, at der kan anses at foreligge en endelig og bindende aftale, at den præcise størrelse af erstatningssummen kan fastsættes på baggrund af aftalen.

Indgås den bindende aftale om erstatningen i samme indkomstår, som værdipapiret tilbageleveres til pengeinstituttet eller sælges til tredjemand og erstatning betales, er det den samlede sum, som skal beskattes som salgssum i salgsåret.

Hvis det derimod kun er principperne for en eventuelt fremtidig fastsættelse af en erstatning som aftales, er det først på det tidspunkt, hvor en eventuel erstatningssum kan opgøres, at der kan anses at foreligge en endelig og bindende aftale om erstatning.

Indgås den endelige og bindende aftale om erstatningen i et senere indkomstår, end det år, hvor værdipapirerne er tilbagesolgt til banken eller solgt til tredjemand, skal erstatningssummen også anses for en regulering af salgsprisen, og skatteansættelsen for salgsåret kan genoptages. Genoptagelse er dog begrænset af 10-års-reglen i skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4. Hvis reguleringen af salgssummen i salgsåret har betydning for senere indkomstår som også er afsluttet, skal disse indkomstår også genoptages.

Hvis kunden i sin ejertid har fået renter på obligationer, skal disse renter beskattes som renter, jf. statskattelovens § 4, litra e, uanset at den efterfølgende erstatning reduceres med renterne. Hvis der er tale om aktier, og kunden i sin ejertid har modtaget udbytter, og den efterfølgende erstatning reduceres med udbytterne, skal udbytter også beskattes som udbytter, uanset at den efterfølgende erstatning reduceres med de udloddede udbytter. Det betyder, at uanset at kunden får en erstatning svarende til den oprindelige købspris reduceret med renter eller udbytter, og hvor hensigten civilretligt er, at stille kunden, som om aftalen aldrig var indgået, så kan dette ikke opnås skattemæssigt, og kunden kan derfor heller ikke få genoptaget sin skatteansættelse for tidligere indkomstår, og få indkomsten nedsat med de modtagne renter eller udbytter. Skattemæssigt er konsekvensen, at renter og udbytter beskattes i de indkomstår, hvor der er erhvervet endelig ret til indkomsten, og at afståelsessummen for værdipapiret måske vil være mindre end anskaffelsessummen, hvorved der opstår et tab, som kan anvendes efter de relevante regler.

Hvis kunden har lånt penge til at købe de værdipapirer, som erstatningen vedrører, og kunden har haft renteudgifter på lånet, kan kunden - uanset den indgåede aftale om erstatning - foretage fradrag for renterne på lånet.

Vedrørende investeringsforeningsbeviser hvor der er sket salg og genkøb af beviser i samme investeringsforening men uden ret til udbytte - såkaldte ex-kupon

I SKM2009.374.SR, som er påklaget til Landsskatteretten, finder Skatterådet, at ved salg af investeringsforeningsbeviser i en udloddende investeringsforening med ret til udbytte og køb af investeringsforeningsbeviser i samme afdeling uden ret til udbytte ved den førstkomende udbyttebetaling - såkaldte ex-kupon beviser - er der identitet mellem de to papirer. Da der er identitet mellem de to papirer, er det en forudsætning for, at der skattemæssigt kan anses for at være sket et salg og køb af investeringsforeningsbeviser, når salg og genkøb sker inden for kort tid, at der har været en reel kursrisiko mellem salg og genkøb.

Efter SKATs opfattelse afhænger den skattemæssige behandling af salg af investeringsforeningsbeviser i en udloddende investeringsforening med ret til udbytte og køb samme dag af investeringsforeningsbeviser i samme investeringsforening uden ret til udbytte således af, om der fra salg til genkøb har været en reel kursrisiko. Har der ikke i perioden fra salg til genkøb været en reel kursrisiko, er der ikke sket en afståelse af investeringsforeningsbeviser, og der skal derfor ikke i anledningen af salget og genkøbet foretages en opgørelse af avance, såfremt salgssum og købsum svarer til hinanden. Er det ikke hele salgssummen, som anvendes til genkøb, må der anses at være sket et delvist salg.

Er der derimod tale om, at der i perioden mellem salg og genkøb har været en reel kursrisiko, er det SKATs opfattelse, at salget skal anses for en afståelse omfattet af ABL og genkøbet for et nyt køb omfattet af ABL, således at der i anledning af salget skal foretages en opgørelse af avance/tab efter reglerne i ABL.

Det skal således ved hvert salg af investeringsforeningsbeviser med ret til udbytte og genkøb samme dag af investeringsforeningsbeviser i samme udloddende investeringsforening uden ret til udbytte, vurderes om der har været en reel kursrisiko, for at vurdere om der er tale om et reelt salg.

Under punkt 5 beskrives et eksempel på, hvordan beskatningen skal beregnes afhængig af, om der er tale om et reelt salg eller ej.

2. Kunden får et beløb svarende til købsprisen mod at aflevere værdipapiret tilbage

Fakta

I SKM2008.970.SR havde en sparekasse rådgivet kunder til at købe blåstemplede obligationer, som efterfølgende faldt meget i værdi.

Sparekassen tilbagekøbte obligationerne for samme beløb, som kunden havde købt obligationerne for. Sparekassen betalte således markedskursen med tillæg af et erstatningsbeløb for det tab, der opstod i kundens ejertid.

Skattemæssig behandling

Skatterådet fandt, at hele tilbagekøbssummen, altså både det beløb, som svarede til markedskursen på tilbagekøbstidspunktet og "overprisen" skulle behandles skattemæssigt hos kunden, som salgssummen på blåstemplede fordringer i danske kroner.

3. Erstatning for kurstab. Tabet reduceret med modtagne indtægter, som f.eks. renter eller udbytter

Fakta

En bank anbefaler en kunde at købe nogle obligationer, som viser sig ikke at opfylde det lovede.

Banken tilbagekøber obligationerne til den aktuelle dagskurs. Samtidigt udbetaler banken en erstatning svarende til kurstabet, reduceret med de renteindtægter kunden har fået i sin ejertid.

Til forskel fra eksempel 2 bliver erstatningen således reduceret med de renter, som kunden har modtaget i sin ejertid.

Skattemæssig behandling

SKAT finder, at når en kunde mod at aflevere værdipapirerne tilbage til banken får dagskursen og erstatning for kurstabet reduceret med modtagne renter, skal den modtagne dagskurs og den modtagne erstatning anses for salgspris for værdipapiret.

De tilskrevne renteindtægter, som erstatningen er blevet reduceret med, skal beskattes som renter i de indkomstår, hvor renterne blev tilskrevet, da kunden var ejer af obligationerne på tidspunktet for rentetilskrivningen. Skatteansættelserne fra tidligere indkomstår kan ikke genoptages.

Opgørelsen af gevinst/tab på obligationerne betyder, at der normalt er tab ved salg af obligationerne af et beløb svarende til de tilskrevne renter. Tabet kan anvendes efter de regler, der i øvrigt gælder for tab på det pågældende værdipapir.

4. Kunden får erstatning, hvis en struktureret obligation ikke indfries til kurs 100 ved udløb.

Fakta

Hvis en kundes obligationer på udløbstidspunktet ikke bliver indfriet af udsteder til kurs 100, indestår banken for det tab, som kunden måtte lide. Det vil sige, at banken som erstatning skal betale forskellen mellem kurs 100 og indfrielseskursen.

Skattemæssig behandling

Det beløb, som kunden får i erstatning fra banken skal anses for en afståelsesessum. Det vil sige, at kundens samlede salgssum er summen af de beløb, han får fra udsteder og banken.

5. Banken betaler den oprindelige købskurs og kundens låneudgifter mod tilbagelevering af investeringsforeningsbeviserne i en udloddende investeringsforening. Tilbagebetalingen/erstatningen reduceres med udlodninger og kontanter, der er udbetalt til kunden i ejertiden. I kundens ejertid er der sket salg og genkøb af værdipapirerne.

Fakta

På grundlag af rådgivning fra en bank besluttede en kunde sig for at deltage i et anbefalet investeringsprojekt. Kunden hjemtog et realkreditlån på 6.000.000 kr. For 4.000.000 kr. af låneprovenuet købte kunden den 6. marts 2007 40.000 investeringsforeningsbeviser i en udloddende investeringsforening.

Den 4. april 2007 blev investeringsforeningsbeviserne solgt for 4.050.000 kr. For hele salgssprovenuet blev samme dag købt 41.000 investeringsforeningsbeviser i samme afdeling, men uden ret til udbytte. Disse beviser blev solgt den 1. april 2008 for 4.300.000 kr. For provenuet med fradrag af 200.000 kr. til dækning af terminsbetaling på realkreditlånet blev der samme dag købt 45.000 investeringsforeningsbeviser i samme afdeling, men uden ret til udbytte.

Kunden har den 1. april 2009 modtaget 50.000 kr. i udlodning på investeringsforeningsbeviserne.

Banken skal mod at kunden tilbageleverer 45.000 stk. investeringsforeningsbeviser betale 4.000.000 kr. med tillæg af de renter og bidrag på 125.000 kr., som kunden har betalt på den tilsvarende del af kreditforeningslånet. Erstatningen skal dog reduceres med de beløb kunden har modtaget i sin ejertid, dvs. 200.000 kr. (kontanter modtaget i ejertiden) og 50.000 kr. (udlodning modtaget af kunden den 1. april 2009). Erstatningen kan herefter opgøres således:

Oprindelige købspris for investeringsforeningsbeviserne 4.000.000 kr.

Renter og bidrag betalt på den relevante del af lånet + 125.000 kr.

Kontanter modtaget i kundens ejertid - 200.000 kr.

Udlodning modtaget i kundens ejertid - 50.000 kr.

Ialt 3.875.000 kr.

Eksempler

1. I dette eksempel forudsættes, at der hverken ved salg og genkøb den 4. april 2007 eller 1. april 2008 var en reel kursrisiko. Det betyder, at der ikke efter reglerne i ABL er sket et salg.

SKAT finder, at den udlodning på 50.000 kr., som udloddes til kunden den 1. april 2009, skal beskattes som udlodning hos kunden i 2009, uanset at han tilbagebetaler et beløb svarende til udlodningen til banken. Årsagen er, at kunden var ejer af investeringsforeningsbeviserne på det tidspunkt udlodningen fandt sted.

Renter og bidrag til kreditforeningen på 125.000 kr., som kunden har betalt, er efter SKATs opfattelse fradragsberettigede som renteudgifter, uanset at kunden får et tilsvarende beløb i erstatning fra banken.

I forbindelse med salg og genkøb den 4. april 2007, hvor 40.000 investeringsforeningsbeviser blev solgt for 4.050.000 kr., og 41.000 investeringsforeningsbeviser købt i samme afdeling for 4.050.000 kr., skal der ikke ske opgørelse af avance eller tab efter aktieavancebeskatningsloven, da hele salgssummen blev anvendt til genkøb.

I forbindelse med salg og genkøb den 1. april 2008, blev 41.000 investeringsforeningsbeviser solgt for 4.300.000 kr., og samme dag købt 45.000 investeringsforeningsbeviser i samme afdeling for kun 4.100.000 kr. Det vil sige, at kunden beholdt 200.000 kr. (til terminsbetaling på realkreditlån). Da kunden ikke anvendte 200.000 kr. af salgsprovenet til genkøb, finder SKAT, at der må anses for at være sket et delsalg.

SKAT finder, at ved delsalget den 1. april 2008 skal den oprindelige anskaffelsessum reduceres således:

Oprindelige anskaffelsessum 4.000.000 kr.

Følgende del af anskaffelses-
summen anses for anvendt ved
delafståelsen

4.000.000 kr. x 200.000 kr.:

4.300.000 kr. 186.046 kr.

Herefter resterer følgende anskaffelsessum:

Oprindelige anskaffelsessum 4.000.000 kr.

Anvendt anskaffelsessum - 186.046 kr.

Restanskaffelsessum 3.813.954 kr.

Gevinst/tab ved delsalget den 1. april 2008 opgøres således:

Salgspris 200.000 kr.

Fradragsberettiget købspris - 186.046 kr.

Fortjeneste 13.954 kr.

Restbeholdningen (45.000 stk.) investeringsforeningsbeviser anses for afstået på det tidspunkt, hvor der indgås endelig og bindende aftale om erstatningen. SKAT anser salgsprisen for at være 3.875.000 kr. Kundens fortjeneste ved salg af disse investeringsforeningsbeviser er (3.875.000 kr. - 3.813.954 kr.) 61.046 kr.

2. I dette eksempel forudsættes, at der både ved salg og genkøb den 4. april 2007 og 1. april 2008 var en reel kursrisiko.

SKAT finder, at den udlodning på 50.000 kr., som udloddes til kunden den 1. april 2009, skal beskattes hos kunden i 2009, uanset at han tilbagebetaler et beløb svarende til udlodningen til banken. Årsagen er, at kunden var ejer af investeringsforeningsbeviserne på det tidspunkt udlodningen fandt sted.

Renter og bidrag til kreditforeningen på 125.000 kr., som kunden har betalt, er efter SKATs opfattelse fradragsberettigede som renteudgifter, uanset at kunden får et tilsvarende beløb i erstatning fra banken.

De 40.000 stk. investeringsforeningsbeviser, som kunden købte den 6. marts 2007 for 4.000.000 kr., blev den 4. april 2007 solgt for 4.050.000 kr. Det vil sige at kunden i 2007 havde en skattemæssig fortjeneste ved salg af investeringsforeningsbeviser på (4.050.000 kr. - 4.000.000 kr.) 50.000 kr. Fortjenesten skal beskattes i indkomståret 2007.

De 41.000 stk. investeringsforeningsbeviser kunden købte den 4. april 2007 for 4.050.000 kr. blev solgt den 1. april 2008 for 4.300.000 kr. Det vil sige, at kunden i 2008 havde en gevinst på (4.300.000 kr. - 4.050.000 kr.) 250.000 kr. Fortjenesten skal beskattes i indkomståret 2008.

De 45.000 stk. investeringsforeningsbeviser kunden købte den 1. april 2008 for 4.100.000 kr. må anses for afstået på det tidspunkt, hvor der indgås endelig og bindende aftale om erstatningen. Kundens tab ved salg af disse investeringsforeningsbeviser er (3.875.000 kr. - 4.100.000 kr.) - 225.000 kr.

6. Kunden får mod tilbagelevering af værdipapirer dagskursen. Senere erstatter banken kunden det kurstab, der opstod i kundens ejertid.

En bank tilbagekøber obligationer, men kunden tager forbehold for yderligere erstatning. Senere indgår parterne forlig om, at banken skal betale en yderligere erstatning til kunden for hele det kurstab, kunden har lidt i sin ejertid.

Det beløb kunden får, da obligationerne tilbagesælges til banken, anses som salgssum for obligationerne.

Når der senere modtages yderligere erstatning for det kurstab, kunden har lidt i sin ejertid, er det SKAT's opfattelse, at erstatningssummen skal anses for yderligere salgssum.

Indgås den endelige og bindende aftale om erstatningssummen i samme indkomstår, som værdipapirerne blev tilbagesolgt til banken, er det altså den samlede sum af salgsprisen til banken og erstatningssummen, som skal indgå ved årsopgørelsen.

Indgås den endelige og bindende aftale om erstatningen i et senere indkomstår, end det år, hvor værdipapirerne er tilbagesolgt til banken, skal erstatningssummen anses for en regulering af salgsprisen, og skatteansættelsen for salgsåret skal genoptages. Genoptagelse er dog begrænset af 10-års-reglen i skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4.

Hvis reguleringen af salgssummen i salgsåret har betydning for senere indkomstår, som også er afsluttet, skal disse indkomstår også genoptages.

SKM2010.529.SKAT